

ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО І ПРИРОДА: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

*Душкін С.С., к.т.н., доц.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
м. Харків, Україна
d.akass@ukr.net*

У сучасному світі, де інформаційні технології проникають в усі сфери нашого життя, взаємозв'язок між людиною, суспільством і природою набуває нових, більш складних форм. Історично склалося так, що відносини людини і природи пройшли довгий шлях від гармонійного співіснування до конфронтації. Промислова революція, а потім і цифрова трансформація суттєво вплинули на ці відносини. З одного боку, технології відкрили перед людством нові можливості для розвитку і покращення якості життя. З іншого боку, вони призвели до виснаження природних ресурсів, забруднення довкілля і зміни клімату. Таким чином аналізуючи взаємозв'язок компонентів «Суспільство-людина-природа» в сфері інформаційної взаємодії постає проблематика дослідження еволюції відносин між цими трьома компонентами, зокрема, впливу технологічних інновацій на традиційні уявлення про природу та місце людини в ній.

Метою дослідження є проаналізувати, як інформаційні технології трансформують взаємодію суспільства, людини і природи, виявити як позитивні, так і негативні наслідки цих змін.

Завдання дослідження:

- простежити історичну динаміку взаємодії людини і природи;
- визначити ключові технологічні тренди, що впливають на ці відносини;
- проаналізувати наслідки цих змін для суспільства і довкілля;
- сформулювати рекомендації щодо гармонізації відносин між людиною, суспільством і природою в інформаційну епоху.

Вивчення історичного аспекту взаємодії людини і природи можна поділити на [1]: традиційні уявлення про природу в різних культурах, перехід від гармонійного співіснування до експлуатації природних ресурсів та роль науково-технічного прогресу в зміні відносин людини і природи.

Основними технологічними трендами, що впливають на відносини суспільства і природи є [2, 3]: цифрова революція та її вплив на всі сфери життя, роль інтернету в обміні інформацією та мобілізації суспільства та нові можливості для моніторингу та управління природними ресурсами. Аналізуючи роботи дослідників у сфері відносин суспільства і природи [4-6] можна підкреслити наступні інновації у взаєминах суспільства і природи:

синтез традиційних знань про природу та сучасних технологій, пошук балансу між економічним розвитком і збереженням довкілля та роль громадянського суспільства в формуванні екологічної політики.

Вплив інформаційних технологій на взаємодію людини і природи має як позитивні так і негативні наслідки.

Позитивні наслідки: поширення екологічної свідомості, розвиток нових технологій «зеленої» енергетики та створення інструментів для моніторингу довкілля.

Негативні наслідки: залежність від технологій та ризик втрати контакту з природою і кіберзагрози для природних систем.

Для покращення стосунків суспільства з природою в епоху цифровізації можна сформулювати наступні рекомендації: розробка стратегій для гармонізації відносин між людиною, суспільством і природою в умовах цифрової трансформації, створення механізмів для оцінки екологічних наслідків нових технологій та залучення громадськості до процесу прийняття рішень в галузі екологічної політики.

Підсумовуючи те, як цифрові технології впливають на взаємодію суспільства та природи можна сформулювати напрямки для подальшого дослідження, а саме аналізу «цифрової» екології, цифрової грамотності та екологічної свідомості і етичним аспектам використання цифрових технологій.

Список джерел:

1. Висоцька О. Є. Етика взаємодії суспільства з природою: морально-ціннісні основи екологічної культури. - Дніпропетровськ: Роял Принт, 2012. - 172 с.
2. Балачук І. С., Михальченкова О. Є. Технологічні платформи у сфері інновацій – тренди в Європі та Україні // Наука, технології, інновації. – 2021. – № 2. – С. 14–21.
3. Зміна клімату: наслідки та заходи адаптації: аналіт. доповідь / [С.П. Іванюта, О. О. Коломієць, О. А. Малиновська, Л. М. Якушенко]; за ред. С. П. Іванюти. Київ : НІСД, 2020. 110 с.
4. Berghöfer U., Rode J., Jax K., Förster J., Berghöfer A., Wittmer H. Societal relationships with nature: A framework for understanding nature-related conflicts and multiple values // People and Nature. – 2022. – Vol. 4, Issue 2. – P. 534–548.
5. Agrawal, A. (1995). Dismantling the divide between indigenous and scientific knowledge. *Development and Change*, 26(3), 413-439.
6. Becker, E., & Jahn, T. (2005). Societal relations to nature. Outline of a critical theory in the ecological crisis. In F. Böhme & A. Manzei (Eds.), *Kritische Theorie der Technik und der Natur*. 91–112.